

Україна без гриму та прикрас

Українцям уже давно слід припинити сперечатися з нащадками кагебістів, штатних комсомольців та комуністів з приводу того, був Голодомор 1933 року геноцидом чи ні. Якщо ми не хочемо втратити нашу державність, нам треба боротися з наслідками цієї нашої національної трагедії, без подолання яких Україна і надалі буде залишатися за всіма соціально-економічними показниками серед країн Центральної Америки та екваторіальної Африки та посміховиськом для усієї Європи, включно навіть із євразійською Росією.

Дивує пасивність у цій царині представників української соціології та історіографії, які, схоже, взагалі, не розуміють, про що йдеться. Інакше як черговим проявом постгеноцидного синдрому це не пояснити.

Тому не дивно, що за нас це робили і роблять іноземці: консул Італії в СРСР Серджіо Граденіго, американський історик Джеймс Мейс і його всесвітньо відомий співвітчизник Френсіс Фукуяма. Але навіть порада останнього українській інтелектуальній еліті в його київській лекції 2006 року будувати громадянське суспільство в Україні через засвоєння її громадянами «спільного травматичного досвіду» (тобто належного ставлення до Голодомору – І. М.) не була тією елітою впритул почутою, і це також ніщо інше, як прояв того самого синдрому.

Мета кремлівських катів у 1933 році була в цілому досягнута

Це сьогодні більшість українців має великі проблеми з європейською ментальністю та тотожністю. А до Голодомору українські селяни за своїм світоглядом практично нічим не відрізнялися від сучасних польських селян чи французьких фермерів.

З такими рисами вони ніколи б не стали зразковими колгоспниками, без чого остаточна перемога соціалізму в СРСР була б неможливою. Для підтвердження цієї думки вимушена вже вкотре (!) навести цитату шістдесятника Василя Овсієнка: «Українці як етнос з їхньою глибокою релігійністю, індивідуалізмом, приватновласництвом, прив'язаністю до своєї землі не підходили для будівництва комунізму – і на це вказували радянські високопосадовці. Україна повинна бути стертою з лиця землі, а рештки українського народу повинні стати матеріалом для «нової історичної спільноти» – радянського народу, основою якого було б російське населення, мова, культура. Увійти до комунізму українцем як таким було неможливо у принципі».

Яскравим доказом здійснення цього злочину комуністів може бути те, що такі відомі в усьому світі російськомовні українці, як Віталій Кличко та Андрій Шевченко, вивчили в Україні свою рідну мову лише через неабияку політичну потребу в доволі таки зрілому віці лише після того, як оволоділи англійською, німецькою та італійською мовами!

Але, може, для когось із читачів Василь Овсієнко не є авторитетом, тоді, будь ласка, думка з цього приводу останнього Російського Інтелігента Андрія Сахарова: «Велика країна знаходилась під комуністическим контролем. Більшість її населення вороже відносилось до системи. Представителі національної культури і навіть значительна частина комуністів прийняли московське панство тільки умовно. С точки зору партії, це було погано не тільки само по собі, але і мало велику небезпечність для режиму в майбутньому».

Тобто можна стверджувати, що Україна, яка була окупована більшовицькою Росією територіально та адміністративно, залишалася нескореною духовно та ментально.

Для Кремля це була проблема з розряду «бути чи не бути», і він пішов на небачений до того в історії людства злочин. Для тих, хто не згоден з цим, наведу вислів з приводу Голодомору світоча європейської історіографії Нормана Дейвіса, запідозрити якого в заангажованості не може жоден із поважних істориків: «У 1932–1933 роках в Україні та козацьких землях сталінський режим запровадив штучно створений голодомор. Мета полягала в знищенні української нації, а разом з нею і «класового ворога». Світ бачив не один страшний голод. Проте голод, створений як геноцидний акт державної політики, слід уважати унікальним».

Чому комуністичний режим обрав саме штучний голод – також, гадаю, зрозуміло. Бо ця злочинна езекуція не тільки руйнувала особистість голодуючих, вона дозволяла змінити їхню ненависну більшовицькому Кремлеві європейську ментальність на таку любу йому євразійсько-радянську.

Руйнація особистостей українських селян у 1933 році часто-густо доходила до канібалізму, який не залишає людині нічого людського взагалі, окрім тваринного інстинкту самозбереження. Про національну самосвідомість, любов до свого клатка землі вже не йдеться, бо вони зникають в абсолютно голодній людині, за спогадами Григорія Бєвза (який особисто пережив Голодомор), за кілька днів до того, коли та людина вперше подивиться на свою чи сусідську дитину поглядом хижого звіра.

А коли додати до цього те, що сталінський режим у червні 1933 року почав потроху підготовувати українських селян хлібом із того самого збіжжя, що той режим забрав у них же до останньої зернини взимку 1932–1933 років, то стає зрозумілим, що комуністи штучним голодом хотіли не винищити українське село фізично, вони прагнули винищити його духовно та ментально.

З цього можна зробити висновок про те, що ті кілька мільйонів заморених голодом українців були для червоного Кремля лише дрізками, а вирубані ліси для нього були ті

з них, що пережили Голодомор і свідомість яких зазнала таких бажаних для їхніх катів трансформацій.

Отже, цей злочин комуністичного режиму був не тільки геноцидом, а ще й етноцидом, скерованим ідеологами Голодомору перш за все на руйнацію системних зв'язків усередині українського народу, підштовхуючи його таким чином до переходу в іншу етнічну якість.

Як зауважив професор Гарварду, українець Григорій Грабович, «головне завдання політики етноциду – знищення основних ознак етносу (етнічної території, мови, культури, історичної пам'яті) і, нарешті, самосвідомості». Якщо додати до цього, що ця політика комуністичного етноциду в 1933 році була застосована до всіх українських селян та козаків СРСР, то й наслідки для нашого народу були катастрофічними. Саме після комуністичного етноциду майже вся південно-східна Україна (де Голодомор, за Вадимом Скуратівським, був особливо жорстоким) стала російськомовною. І з історичною пам'яттю тут зовсім кепсько, бо поминальних свічок на День скорботи наприкінці листопада в Одесі, Харкові, Донецьку, Запоріжжі, Херсоні, Луганську, Миколаєві та Дніпропетровську годі побачити у вікнах.

Ще більш жахливі наслідки етноциду на Кубані, де українська мова була заборонена сталінським указом у грудні 1932 року. Якщо до Голодомору там було 75% українців, то за останнім російським переписом їх залишилось на Кубані лише 6% (відносно зменшення у 12,5 разів!). Куди ж вони поділися, якщо комуністи вислали на Сибір лише дві кубанські станиці (Полтавську та Уманську), які піднялися проти насильницької русифікації? Усе дуже просто і водночас страшно – тамтешні українці записалися росіянами, переробивши при цьому свої старовинні козацькі прізвища на однозвучні російські.

Нещодавно довелося поспілкуватися з одним таким перевертнем років сімдесяти, з якого можна писати портрет січовика-запорожця. Так от той ще міцний, кремезний чоловіча запевнив мене, що в їхній станиці Червоноартільській (колишній Київській) «хахлов сроду не было». Як бачимо, на Кубані присутні всі наслідки етноциду, за Грабовичем.

Тому можна тільки позаздрити проникливості італійського консула в Харкові Серджіо Граденіго, який передбачив наслідки комуністичного етноциду ще в тому ж 1933 році: «Теперішнє нещастя призведе до колонізації України, переважно російської. Воно змінить її етнічний характер, і, можливо, в дуже близькому майбутньому не можна буде говорити про Україну, про українську проблему, оскільки Україна насправді стане російською країною».

Не менше, якщо не більше, вражає і наш український фольклор, який свідчить про те, що Голодомор-етноцид переробив на рабів-совків усе ж таки не всіх до останнього селянина. Ось фрагмент вірша, записаного в Таращанському районі Київщини:

Сидить Сталін на престолі

*Та на скрипку грає.
На Україну хліборобну
Скоса поглядає.*

□

*Ой грав Сталін, ой грав Сталін –
Аж струни порвались.
На Україні люди вмерли,
Деякі остались.*

Не знаю, як для вас, шановний читачу, а для мене ось це «деякі» звучить у цьому контексті дещо зловісно.

Православна церква Московського патріархату в Україні, як і належить департаментові Міністерства закордонних справ Росії, залишається осторонь ушанування пам'яті жертв Голодомору. Священиків цієї церкви на роковинах цієї трагедії в Луганську я бачила тільки одного разу – у 2008 році.

Але є і серед них порядні люди, для яких правда вища за вказівки з Москви. Ось що, наприклад, написав про етноцид українців протоієрей Микола Забуга: «Как ни горька правда, но нужно признать, что в период 1932–1933 годов была предпринята попытка уничтожения не просто отдельных непокорных, но попытка стереть с лица земли целую культуру, менталитет, особый образ жизни народа, который никак не соглашался расставаться со своими религиозными и частнособственническими «предрассудками».

Час, що минув з тих далеких часів нашої національної Голгофи, на превеликий жаль, не повернув українцям їхньої європейської ментальності. І це констатував усесвітньо відомий дослідник Голодомору Джеймс Мейс: «Саме тому вивчення політичних причин голодомору може і повинно відігравати важливу роль в усвідомленні істориками, політиками, державними діячами Заходу не лише минулого України, а й того, що відбувається тут сьогодні і що може трапитися завтра».

Так чесно про наслідки цього етноциду в Україні висловилося лише двоє вітчизняних інтелектуалів. Іван Дзюба зауважив, що після 1933 року історія України пішла вниз. А Вадим Скуратівський був ще більш щирим: «Свідомо спрямований і бездоганно виконаний кремлівськими сатанистами Голодомор 1932–1933 років унеможливив утвердитись Україні міцною і потужною державою на європейському континенті. Власне, на це і була розрахована іноетничками-українофобами підступна акція».

Тільки вже з цих висловів велетів інтелекту стає зрозумілим, чому наша держава на 22-му році своєї незалежності й досі залишається лише умовно незалежною.

Метастази Голодомору в нашому сьогодні

Для того, щоб виявити метастази Голодомору в нашому сьогодні, треба пильніше придивитися до тих ментальних зламів, що відбулися в результаті етноциду української нації в 1933 році. Так, руйнація системних зв'язків усередині українського етносу означає

ніщо інше, як утрату нашим народом «чуття єдиної родини», без якого уявити собі здорову повноцінну європейську націю неможливо.

Таким чином, українці внаслідок Голодомору втратили національну самосвідомість і самоідентифікацію. А без цього вже ніякі закордонні гранти не допоможуть нам розбудувати громадянське суспільство, скільки б їх і як довго Україні не виділяли приватні та державні структури країн Заходу.

Усім їм хотілося б нагадати мудрий вислів одного з батьків французького націоналізму Шарля Моррасса: «Нація становить собою найбільше з існуючих громадянське об'єднання, потужне і самодостатнє. Розбийте його – і ви оголите індивіда. Він утратить усе – захист, підтримку, допомогу».

Саме так, сам на сам зі своїми проблемами і животіє сьогодні абсолютна більшість українців у нашій країні, радіючи з приводу негараздів своїх сусідів та співробітників. Саме тому так легко і невимушено було розбудовано за лічені роки громадянські суспільства Польщі, Чехії та країн Балтії, що з титульними націями там було все гаразд.

Перетворившись унаслідок етноциду з вільних хазяїв на колгоспних рабів, українці набули всіх огидних ментальних рис останніх, які, як відомо, наближають людину до тварини. Раб, як і пес, тим більше слухається свого хазяїна, чим суворіше той хазяїн ставиться до нього.

Саме тому в постгеноцидній Україні так швидко здувся політичний рейтинг Ющенко та «Нашої України» і так поволі опускається він в Януковича та Партії регіонів. Особливо в тих регіонах, де останні мають свою представницьку владу, яка дозволяє їм застосовувати на кожних виборах адмінресурс у необмежених масштабах, що викликає в ментальних рабів не спротив, а лише послух та повагу до тих господарів життя.

Тут саме час згадати вислів з цього приводу класика світової політології Макіавеллі: «Людина, яка мріє лише про шматок хліба (у прямому розумінні цього слова), не може бути повноцінним громадянином і адекватно реагувати на те, що відбувається в державі».

Як тут не згадати, як наше суспільство відреагувало на ув'язнення Юлії Тимошенко, підписання Харківських угод та закон про мови Ківалова-Колесніченка. Хіба можлива була б така реакція на щось подібне в Польщі чи Литві, з якими ми кілька сторіч були в одній державі й ментальністю від литовців та поляків нічим не відрізнялись? Нас із ними розвів по різні боки духовного кордону між Європою та Євразією саме Голодомор.

Невипадково ніхто і ніщо не може подолати й тотальну корупцію в Україні. І марні тут сподівання на те, що, як тільки з'явиться в нас свій Саакашвілі, то корупцію буде подолано. Не буде, бо корупція в Грузії та Україні має різну природу. Якщо колишня курортно-мандаринова республіка була просто трохи розбещена радянською владою, починаючи зі сталінських часів, то з Україною все набагато складніше.

Голодомор-етноцид розтрощив ментально українську націю на окремі сім'ї. Внаслідок цього в нас відсутнє почуття національної солідарності. Саме тому українці з легкістю давали, дають і даватимуть хабарі за свої незаконні пільги, посади, місця та привілеї, зовсім не замислюючись над тим, скільки їхніх співгромадян унаслідок цього не отримають їх законно. Тому, коли державні вповноважені будуть їм про все це розповідати, ефект у порівнянні з грузинським виявиться нульовим. Бо грузини, на відміну від нас, є здоровою, солідарною нацією.

Саме внаслідок етноциду української нації вона стала частково російськомовною, що, за класиком філософії XIX сторіччя Джоном Стюартом Мілем, і стало причиною її суспільно-політичного розколу: «Серед людей, яким бракує почуття солідарності, особливо якщо вони читають та розмовляють різними мовами, не може існувати і спільна громадська думка, необхідна для діяльності представницького врядування. Впливи, які формують громадську думку – і, отже, визначають прийняття політичних рішень, будуть різними в різних частинах країни. В одній частині будуть довіряти зовсім іншій категорії лідерів, ніж в іншій». Уже тільки ця цитата знаного англійця свідчить про те, що той був дещо мудріший та розумніший за наших ківалових-колесніченків, які волають про те, що двомовність є великим благом для України.

Зовсім невипадковим є й непереможний потяг українців до будь-яких владних посад. Він викликаний нічим іншим, як інтуїтивною постгеноцидною потребою гарантувати свою присутність під час наступної державної езекуції на боці її виконавців, а не жертв, як у 1933 році. Так, становлячи лише 20% населення колишнього СРСР, українці на час його розпаду складали 66% прапорщиків, старшинського та сержантського складу Радянської Армії і 31% союзної міліції.

Та ж таки земельна реформа зайшла в Україні в глухий кут не лише внаслідок недолугого законодавства та владних інтриг. Сьогодні наші селяни мають можливість працювати на своїх земельних паях та жити з цього. Цього не відбувається зовсім не тому, що на українському селі переважають літні люди, хоча б тому, що майже в усіх них є працездатні діти в наших містах.

Куди більш вірогідною тут виглядає версія дослідниці Голодомору Ганни Горинь: «Жорстоко і назавжди було розірвано тяглість покоління досвіду. Втратилися давні господарські культурні орієнтації, що призвело і до втрати культурного спадкоємництва. Советська система, убиваючи в українському селянинові свідомого вольового господаря своєї землі, планово виховала покоління людей безініціативних, бездумних, яких задовольняє рабське животіння. Криза і терор над селянином породили кризу людини, власника, господаря». Ось чим постгеноцидний український селянин докорінно відрізняється не тільки від селянина польського, але й від традиційно українського.

Отож, з постгеноцидного багна Україну навряд чи зможуть витягнути рецепти польських реформ чи традиційні закордонні гранти. Дуже вже в нас ексклюзивна історія, на відміну від країн Центральної Європи чи Балтії.

Тому і наш шлях у правове демократичне майбутнє має бути дещо іншим. Але це вже

тема окремої розмови.

Ірина Магрицька – кандидат філологічних наук, доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, журналіст, громадський діяч

[Радіо Свобода](#)